

Att arbeta hemifrån i ljuset av pandemin – erfarenheter och reflektioner

Ulf Melin

Professor

Linköpings universitet

Före pandemin...

”Arbeta” hemifrån...

Hmm...

”Arbeta” hemifrån, hmm...

- Andrahandsalternativ
- Undantag
- Är det (verkligen) helt OK?
- Teknikstrul
- Arbetas det mera?
- ...eller mindre?
- Produktivitet, effektivitet och trivsel?
- Ledning och styrning?
- Arbetsmiljö?

Under pandemin...

Arbeta hemifrån!

Arbeta hemifrån!

- Nästan över natten – praktiskt handlande!
- Lösa uppgifterna – här och nu
- Ett första – och ibland enda alternativ
- Riktlinje
- Videomöten som standard
- Tids- och miljövinster
- *Sense of urgency* – det som var ”omöjligt” tidigare blev möjligt
- Digitalisering i rasande fart?

Arbeta hemifrån!

- I begynnelsen var det en fråga om headsets, kontorsstolar och Zoom eller Teams...
- Ett jättekliv för digitalisering – eller...?
- ”Digifika” i all ära – men hur går det för oss?
- Social och/eller fysisk distansiering?
- Arbetar vi med en *digitisering* eller en *digitalisering*
 - Nytt media, men samma gamla arbete?
 - Tar vi chansen att göra nytt och annorlunda?
 - På så sätt är inte arbete hemifrån väsensskilt...!

Arbeta?

"Steno pool in office, 1959" by Seattle Municipal Archives is licensed under CC BY 2.0

Arbeta hemifrån!

- Hur vi ser på arbete hamnar i ett (delvis) nytt ljus
- En plats att gå till?
- Reglerade arbetstider?
- Vem styr?
- Vem/vilka samordnar?
- Arbetsfördelning?
- Kontroll – organisatoriskt och socialt?

Arbeta hemifrån!

- Hur vi ser på arbete
 - Både som individer och organisationer
- Sätter individer och organisationer på prov
- Hur rustade var vi innan för detta?
 - Vanor och normer
 - Tekniskt – infrastruktur, datorer och kringutrustning
 - Kompetensmässigt
 - Organisatoriskt strukturellt
- Här finns det uppenbart organisationer som har varit mera redo än andra...

Arbeta hemifrån!

- Chefskap- och medarbetarskap
 - Ett nytt och digitalt chefs- och ledarskap?
- Klassiska råd gäller fortfarande
 - Att lyssna, kommunicera visioner, ge feedback, skapa trovärdighet och tillit gäller fortfarande
 - Ökade digitala inslag är inte en ursäkt för svagt chefskap
- Allas ansvar att skapa och upprätthålla ett socialt kitt

Hemifrån?

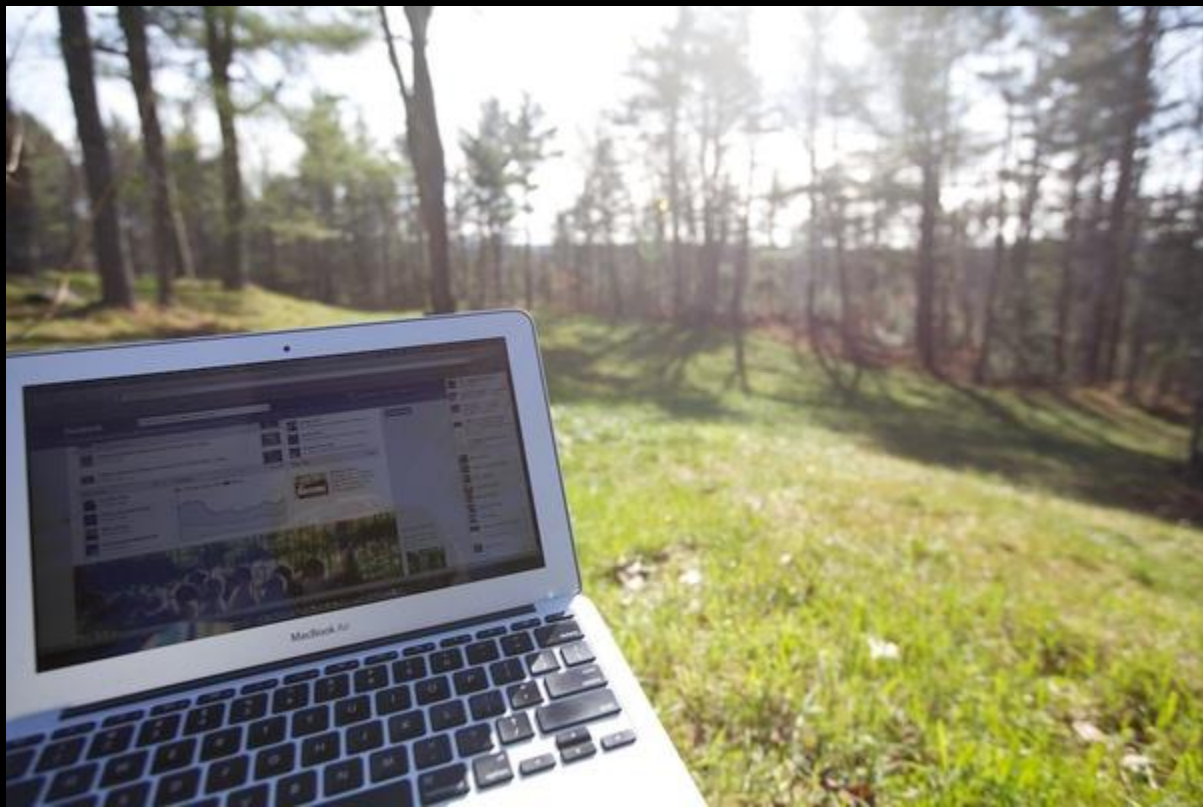
Var är hemifrån?

"Homeoffice?" by [david_drei](#) is licensed under [CC BY-NC-SA 2.0](#)

"Homeoffice" by domanske is licensed under CC BY-NC-SA 2.0

"My Office" by Chiot's Run is licensed under CC BY-NC 2.0

Arbeta hemifrån!

- Var är hemifrån?
 - Hemmakontoret i bostaden?
 - I fritidshuset? I Sverige? Utomlands?
 - Rastandes ”Coronahunden”?
 - Caféet på torget?
 - Annan plats?
- ...och vad anses OK? I går? I dag? I morgon?
- Utrymmes- och uppmärksamhetskonkurrens?
 - Partner, småbarn, skolbarn, tonåringar, husdjur m.fl.

Efter pandemin?

Arbeta hemifrån?

Arbeta hemifrån?

- Efter pandemin
 - Det nya normala?
 - Mindre och färre kontorsytor i framtiden?
 - Kontorslandskapen vs. cellkontorens återkomst?
 - Det finns många möjliga scenarier
- Kommer vi att gå helt, delvis eller inte alls tillbaka till hur det var innan pandemin?

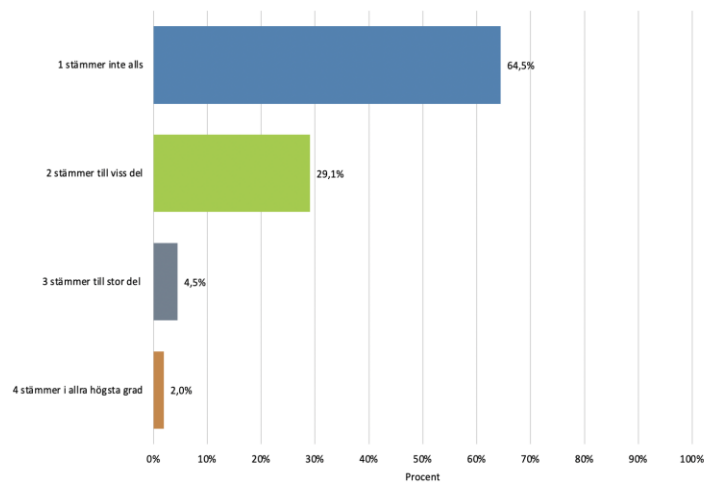
Efter pandemin – det nya normala?

- Stigberoendet – *path dependencies*
- Vi brukar asfaltera kostigar
 - Ibland baserat på goda skäl...
 - ...ibland inte, utan mera på rutin
- Hur vi ser på arbete i sig avgör – arbetsgivare och arbetstagare
- Hur vi ser på teknik – digitaliseringens fortsatta möjligheter

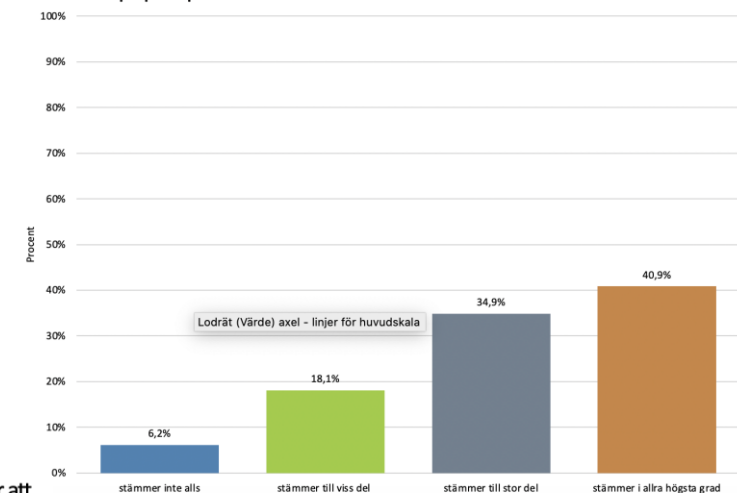
Efter pandemin – det nya normala?

- Vi sneglar ju gärna på techjättar såsom...
 - Facebook, Google, Apple
 - Bolag som uppfattas vara i framkant
 - Förlänger hemarbete, räknar med digitala nomader fortsättningsvis
- Ett visst mode, men hur gör...
 - Laxå kommun, SMEs, Skatteverket?
- Hur gör din organisation och varför?
- Det finns ett utrymme att tänka nytt!

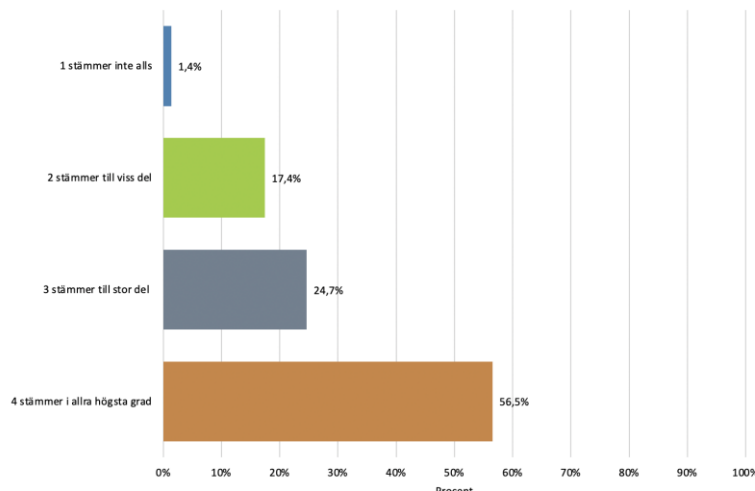
13. mina arbetsuppgifter har förändrats mycket på grund av arbetet hemifrån

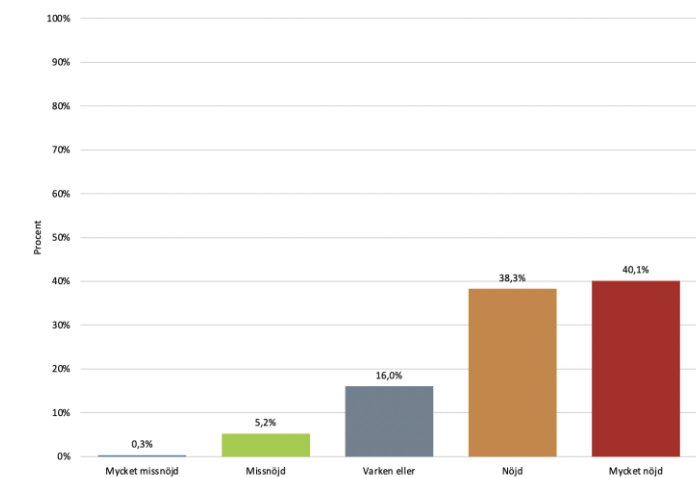
16. Jag upplever att min närmaste chefs ledarskap fungerar lika bra eller bättre på distans som på plats på kontoret

24. det finns möten/samarbeten som vi i framtiden kan genomföra digitalt istället för att mötas fysiskt

20. Vad är ditt allmänna intryck av att arbeta hemifrån?

Efter pandemin – det nya normala?

- Är det **bra** att arbeta hemifrån?
- Är det **dåligt** att arbeta hemifrån?
- Det finns inte en bild av att arbeta hemifrån
- Det beror på – men det finns en positiv kraft!
 - Livssituation, hur vi ser på vår roll, arbetsinnehåll, samarbete, teknik, socialt samspel och så vidare...
- Hur organisationen och kollegorna ser på arbete hemifrån

Efter pandemin – det nya normala?

- Hur vi gjorde tidigare – vilken strategi vi hade
 - Totalseparerare
 - Platsseparerare
 - Tidsseparerare
 - Totalintegrerare
 - Arbetsintegrerare
 - Privatlivsintegrerare
 - Inkonsekventen (Se Palm m.fl. 2018, 2019)
- Det finns ingen perfekt strategi!

<https://www.prevent.se/arbetsliv/forskning/2018//>

Avslutning

Några avslutande lärdomar

- Allt är inte helt nytt – men annorlunda! En chans!
- Framtida *val* bottnar i hur vi ser på arbete och teknik
- Det kommer inte att finnas *en* framtida lösning
- Vår *palett* för t.ex. möten har utökats nu – trösklar för digitala möten och arbete hemifrån har sänkts
 - Vad är det för typ av möte, har vi träffats förut, vilken form är lämplig, vad är målet?
- Chefs- och medarbetarskap
 - Som chef och medarbetare behöver vi kunna hantera *hybridformer* för arbete och för möten

Läsa och lyssna mera?

- UR Samtiden: <https://urplay.se/program/215895-ur-samtiden-digitalisering-av-offentlig-sektor-digitalisering-vad-ar-det-vi-talar-om>
- Det finns inte en digitalisering med stort D: <https://digitalsamtal.se/172-det-finns-inte-en-digitalisering-med-stort-d>
- Utredning om ett nationellt centrum för digitalisering (Melin, 2018)
 - DiVA: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-152543>
- Close encounters of the digital kind: A research agenda for the digitalization of public services (Lindgren et al., 2019 i GIQ)

**Tack för
uppmärksamheten!**
